

Celem tego artykułu jest opis funkcjonowania oraz sposobów konfiguracji i wykorzystania timerów w mikrokontrolerach z rodziny AVR. Rozpoczynając od ogólnego opisu, poprzez przykładowe programy, postaram się wytłumaczyć jak wykorzystać timer wbudowany w strukturę mikrokontrolera AVR dla własnych potrzeb. W przykładach programów posługiwałem się mikrokontrolerem AT90S8535.

Obsługa timerów w mikrokontrolerach AVR

część 2

Taktowanie przez zegar systemowy

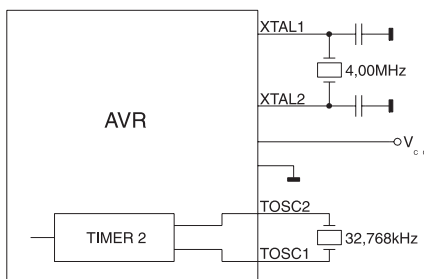
Zegar systemowy używany jest jako wejściowy dla preskalera również wówczas, gdy częstotliwość taktowania CPU została wybrana jako jedna z otrzymywanych z preskalera. Timer pracuje więc synchronicznie z zegarem systemowym. Wszystkie trzy timery AT90S8535 oraz timery większości innych mikrokontrolerów AVR pracują w ten sposób. Nie są wymagane żadne dodatkowe układy zewnętrzne. Zaletą takiego rozwiązania jest fakt, że dzięki bardzo wysokiej częstotliwości zegara systemowego (o wiele wyższej niż tej, która taktuje CPU) operacje przeprowadzane przez mikrokontroler mogą być mierzone z o wiele większą dokładnością.

Częstotliwość przepełnienia timera jest dobrym wskaźnikiem rozmiaru ramki czasowej, którą jest w stanie pokryć timer. Poniższy wzór ukazuje powiązanie pomiędzy częstotliwością przepełnienia timera TOV_{CK} , maksymalną wartością, którą może być wpisana do timera $MaxVal$, częstotliwością zegara systemowego f_{CK} i współczynnikiem podziału preskalera $PVal$.

$$TOV_{CK} = \frac{f_{CK}}{MaxVal} = \frac{(PCK_x/PVal)}{MaxVal} = \frac{PCK_x}{(PVal \cdot MaxVal)}$$

Dla przykładu jeśli CPU taktowane jest częstotliwością 3,69 MHz i timer ma rozdzielczość 8 bitów ($MaxVal = 256$) wartość preskalera 64 spowoduje, że timer taktowany częstotliwością T_{CK} równą 3,69 MHz/64 wygeneruje ok. 225 sygnałów przepełnienia w czasie 1 sekundy.

$$TOV_{CK} = \frac{f_{CK}}{MaxVal} = \frac{(3,69 \text{ MHz} \cdot 64)}{256} \approx 225$$

Rys. 2

Wygenerowanie liczby 225 przepełnień timera w czasie 1 sekundy oznacza konieczność wysłania sygnału przepełnienia co 4,4 ms. Maksymalna wartość preskalera powoduje przepełnienie co 71 ms, minimalna co 69 μ s. Wymagania aplikacji determinują częstotliwość przepełnień timera. Bazując na nich oraz na znanej częstotliwości taktowania timera łącznie z jego rozdzielczością, nastawa preskalera może być wyliczona przy pomocy następującego wyrażenia:

$$PVal = \frac{PCK_x}{(TOV \cdot MaxVal)}$$

Implementacja w języku asemblera może wyglądać tak, jak poniższy przykład programu. Ustawia on wartość preskalera przy pomocy TCCR0 na podział częstotliwości zegara przez 1024:

```
ldi r16, (1<<CS02) | (1<<CS00)
out TCCR0, r16 ;zegar taktujący
;cy timer = zegar systemowy/1024
```

Taktowanie przez asynchroniczny sygnał zegarowy

W odróżnieniu od innych timerów, które nie obsługują tej opcji Timer 2 AT90S8535 może być taktowany przez zewnętrzne źródło sygnału (rys. 2). W tym celu kwarc lub rezonator ceramiczny podłącza się do wyprowadzeń TOSC1 i TOSC2. Oscylator jest zoptymalizowany dla kwarcu tzw. zegarkowego o częstotliwości 32768Hz. Ta częstotliwość jest bardzo dobra zwłaszcza dla implementacji zegara czasu rzeczywistego. Główną zaletą tego rozwiązania jest niezależenie od zegara systemowego. Umożliwia ono również CPU pracę z dużą częstotliwością przetwarzania, niekoniecznie dobraną pod kątem pomiaru czasu, podczas gdy timer pracuje z częstotliwością dla nich optymalną. Dodatkowo tryb oszczędzania energii ma opcję umożliwiającą wprowadzenie części układów mikrokontrolera w tryb uśpienia podczas gdy asynchroniczny timer ciągle pracuje. Tutaj jedna uwaga: częstotliwość zewnętrznego oscylatora jest różna dla różnych typów mikrokontrolerów. Jej dolna granica zawiera się w przedziale od 0Hz do 256kHz a górną wyznacza częstotliwość zegara systemowego: powinna być ona mniejsza lub równa niż $F_{CK}/4$.

Praca z timerem taktowanym asynchronicznie wymaga pewnych dodatkowych rozważań. Ponieważ Timer 2 taktowany jest asynchronicznie w stosunku do zegara systemowego, zdarzenia generowane przez Timer muszą być synchronizowane przez CPU. Z tej cechy wynika wymaganie aby częstotliwość taktowania timera była co najmniej czterokrotnie mniejsza niż częstotliwość zegara systemowego. Z drugiej strony możliwe są konflikty pomiędzy synchronicznymi i asynchronicznymi żądaniami obsługi (np. przerwania). Jak CPU radzi sobie z takimi sytuacjami? Obsługa zdarzeń jest przeprowadzana przez rejestry tymczasowe. Bity statusu sygnalizują kiedy przeprowadzane jest uzupełnianie zawartości rejestrów. Dokładny opis rejestrów ASSR (*Asynchronous Status Register*) można znaleźć w karcie katalogowej. Częstotliwość z jaką ustawiany jest bit przepełnienia można obliczyć identycznie jak w poprzednim przypadku z tym, że do równania musi zostać wstawiona częstotliwość zewnętrznego źródła sygnału. Nastawy preskalera Timera 2 zostały podane w tab. 1 (EP7/2003), częstotliwość taktowania preskalera Timera 2 jest funkcją bitu AS2 w rejestrze ASSR. Jeśli ten bit jest wyzerowany, timer pracuje w trybie synchronicznym z częstotliwością zegara systemowego jako wejściową. Jeśli ten bit jest ustawiony, asynchroniczny sygnał zegarowy z wyprowadzeń TOSC1 i TOSC2 jest używany jako sygnał wejściowy preskalera. Fragment programu w języku asemblera ustawia preskaler Timera 2 na maksymalną wartość podziału (1024):

```
ldi r16, (1<<CS22) | (1<<CS21) | (1<<CS20)
out TCCR2, r16 ;zegar timera
;2 = zegar systemowy / 1024
```

Taktowanie zewnętrznym generatorem

Timer 0 i Timer 1 mogą być taktowane z zewnętrznego generatora sygnału zegarowego. Tryb ten zapewnia obsługę szeregu różnych źródeł jako generatorów sygnału zegarowego. Jest to taktowanie synchroniczne co oznacza, że CPU wykrywa stan wyprowadzenia i jeśli wykryta została zmiana zewnętrznego sygnału,

to przeprowadza odpowiednią akcję synchronicznie z zegarem systemowym. Każde opadające zbocze zegara systemowego powoduje pobranie próbki zewnętrznego sygnału. CPU potrzebuje co najmniej 2 cykli aby wykryć zmianę zewnętrznego sygnału. Ogranicza to maksymalną częstotliwość sygnału zewnętrznego do $F_{CK}/2$. W zależności od konfiguracji, opadające lub narastające zbocze sygnału na wyprowadzeniu T0/T1 może oznaczać zmianę sygnału zegarowego. Wybór zbocza dokonywany jest przy pomocy bitów CS00..1 znajdujących się w rejestrze TCCR_x (patrz opis w tab. 1). Poniższy fragment kodu w języku asemblera pokazuje w jaki sposób ustawić Timer 0 aby pracował z zewnętrznym źródłem sygnału reagując na każde jego narastające zbocze:

```
ldi r16, (1<<CS02)|(1<<CS01)|(1<<CS00)
out TCCR0,r16 ;zegar timera
;= zewnętrzne wyprowadzenie T0,
;narastające zbocze sygnału
```

Stosując ten tryb pracy należy upewnić się, że nastawy kierunku bitu dokonane w rejestrze DDRB (*Data Direction Register, Port B*) są właściwe. Wybór trybu pracy timera nie powoduje zmian nastaw bitów portu. Po sygnale zerowania wyprowadzenia portu B są ustawiane domyślnie jako wejścia sygnałów.

Jak zatrzymać Timer?

Zatrzymanie timera jest bardzo proste: zapis wartości 0 do preskalera (rejestr TCCR_x) zatrzymuje odpowiedni timer. Należy jednak pamiętać, że preskaler w dalszym ciągu pracuje. Kod w języku asemblera zatrzymujący pracę Timera 0 może wyglądać jak niżej:

```
clr r16
out TCCR0,r16 ;zapis war-
;tości 0 do TCCR0 zatrzymuje
;Timer 0
```

Jeśli zależy nam na zachowaniu wartości rejestru TCCR0 w związku z innymi nastawami, zapis nastaw bitów CS00..1 kosztuje dodatkowe linie programu i może wyglądać jak niżej:

```
in r16,TCCR0 ;odczyt aktual-
;nej wartości rejestru TCCR0
andi r16,~((1<<CS02)|(1<<CS01)|(1<<CS00))
out TCCR0,r16 ;zapis 0 do
;bitów CS02, CS01, and CS00 w TCCR0
;zatrzymuje Timer 0
```

Nastawy trybów pracy timerów

Ta część tekstu koncentruje się na sposobach wykonywania nastaw trybów pracy timerów. Należy jednak pamiętać, że podany niżej przykłady dotyczą mikrokontrolera AT90S8535 i dla innych mikrokontrolerów mogą być konieczne zmiany. Jak wcześniej wspomniałem, moim zdaniem używanie przerwań to jedna z najbardziej efektywnych metod obsługi zdarzeń generowanych przez timery: większość z przykładów programowania będzie zawierać obsługę przerwań.

Niezależnie od różnych rozszerzeń oferowanych przez trzy timery, mają one pewne cechy wspólne. Każdy z timerów musi być uruchomiony przez wybór źródła sygnału zegarowego i jeśli używane są przerwania, to również muszą zostać dokonane związane z nimi nastawy. Jedną z zasad obowiązujących przy tworzeniu procedur obsługi przerwań jest ta, że jeśli te same rejestry używane są w programie głównym co i w procedurze obsługi przerwań, to muszą one zostać podczas obsługi przerwań zapamiętane a następnie odtworzone przy powrocie do programu głównego. Jeśli nie wszystkie 32 rejestry (AT90S8535) muszą być używane, dobrze jest użyć odrębnych dla programu głównego i dla procedury obsługi przerwań. Bardzo ważnym jest aby pamiętać, że rejestr statusy SREG (*Status Register*) nie jest automatycznie zapamiętywany przez procedurę obsługi przerwań i należy również zatroszczyć się o jego zawartość. Tak jest w przypadku programów napisanych w języku asemblera. W tych napisanych w językach wysokiego poziomu, takich jak Bascom czy C, kompilator automatycznie zapamiętuje zawartość SREG przy wejściu do procedury obsługi przerwań i odtwarza ją przy powrocie. O resztę rejestrów należy zatroszczyć się „ręcznie”. W przypadku programów napisanych w języku asemblera można pośilkować się instrukcjami PUSH i POP jednak należy pamiętać o tym, że niektóre z modeli mikrokontrolerów AVR nie posiadają tych rozkazów na swojej liście wykonywanych poleceń.

8-bitowy Timer 0

Timer 0 jest timerem synchronicznym, co oznacza że jest taktowany przez zegar systemowy, zegar systemowy o częstotliwości zmniejszonej przez preskaler lub przez sygnał zewnętrzny ale zawsze synchronicznie z zegarem systemowym używanym przez CPU.

Przykład - procedura obsługi przerwań na skutek przepełnienia Timera 0

Przykład pokazuje w jaki sposób Timer 0 może być używany do wywoływania procedury obsługi przerwań. Każde wywołanie zmienia stan portów wyjściowych portu B. Jeśli do wyprowadzeń portu B zostaną podłączone diody LED, to będą one migotać z częstotliwością, którą można wyznaczyć za pomocą wcześniej poznanej formuły:

```
;podprogram inicjujący tryb pracy
mikrokontrolera
init_Ex1:
ldi r16, (1<<CS02)|(1<<CS00)
out TCCR0,r16 ;zegar Timera 0
;= zegar systemowy / 1024
ldi r16,1<<TOV0
out TIFR,r16 ;kasowanie
;bitu TOV0 / kasowanie
;bieżącego przerwania
ldi r16,1<<TOIE0
out TIMSK,r16 ;załączenie
;Timera 0, zezwolenie na
;generowanie przerwań
ser r16
out DDRB,r16 ;ustawienie
;portu B jako wyjściowego
ret
```

W następnym kroku zaimplementujemy procedurę obsługi przerwań. Będzie ona wywoływana po każdym przepełnieniu Timera 0. Jej przeznaczeniem jest zmiana stanu bitów portu B:

```
;procedura obsługi przerwań
;Timera 0
ISR_TOV0:
push r16
in r16,SREG ;zapamiętanie
;rejestru statusu oraz r16
push r16
in r16,PORTB ;czytaj stan
;portu B
com r16 ;zaneguj bity
;rejestru r16
out PORTB,r16 ;zapisz r16 do
;portu B
pop r16
out SREG,r16 ;odtworzenie
;rejestru statusu i r16
pop r16
reti
```

16-bitowy Timer 1

Podobnie jak Timer 0, Timer 1 pracuje synchronicznie. Dla upewnienia się, że wykonywany jest jednoczesny zapis i odczyt 16-bitowego rejestru timera, do przeprowadzenia tych operacji używany jest rejestr tymczasowy Temp. Czyny to niezbędnym dostęp do tego rejestru w specyficzny sposób. Metoda jest opisana dokładnie w nocie aplikacyjnej firmy Atmel „AVR072: Accessing 16-bit I/O Registers”. Bardzo dużym skrótem rozważań na ten temat jest właściwy dla AVR sposób dostępu do rejestrów 16-bitowych przedstawiony w tab. 2. Dociekliwych zachęcam do lektury, tu zajmiemy się wyłącznie przykładami programów użytkowych.

Tab. 2. Właściwy sposób dostępu do rejestrów 16-bitowych

Rodzaj przeprowadzanej operacji	W pierwszej kolejności	W drugiej kolejności
Odczyt	Odczyt młodszego bajtu (LSB)	Odczyt starszego bajtu (MSB)
Zapis	Zapis starszego bajtu (MSB)	Zapis młodszego bajtu (LSB)

Przykłady użycia:

```
- odczyt:
in r16,TCNT1L
in r17,TCNT1H
- zapis:
out TCNT1H,r17
out TCNT1L,r16
```

Obsługa przerwania Timera 1 pochodzącego od wejścia ICP (Capture Input)

Przykład ten pokaże prostą metodę użycia zdarzenia generowanego na skutek zmiany stanu wejścia ICP oraz obsługi jego przerwania. Wyprowadzenie bitu 6 portu D używane jest jako wejście dla funkcji pomiaru sygnału zewnętrznego i nosi nazwę ICP. Funkcja pomiaru związana z tym wejściem funkcjonuje w taki sposób, że Timer może zmierzyć czas pomiędzy dwoma następującymi po sobie opadającymi lub narastającymi zboczami sygnału podanego na wejście ICP. W prezentowanym przykładzie 8 bardziej znaczących bitów Timera 1 zostanie zapisanych do portu B. Jeśli tak, jak w przykładzie powyżej, do wyprowadzeń portu B podłączymy diody LED, uzyskamy prostą funkcję wskazującą czas trwania impulsu. Bit 6 portu D (wejście ICP) może być podłączony do generatora fali prostokątnej lub po prostu do przycisku. W prezentowanym przykładzie, dla rezonatora kwarcowego około 4MHz, maksymalny mierzony czas zbliżony jest do 1 sekundy:

```
;podprogram inicjalizacji trybu
;pracy mikrokontrolera
init_Ex2:
    ldi r16, (1<<CS11)|(1<<CS10)
    out TCCR1B,r16 ;zegar Timera
    ;1 = zegar systemowy / 64
    ldi r16,1<<ICF1
    out TIFR,r16 ;kasowanie
    ;bitu ICF1/kasownie
    ;obsługi trwającego
    ;przerwania
    ldi r16,1<<TICIE1
    out TIMSK,r16 ;zezwolenie na
    ;obsługę przerw od ICP
    ser r16 ;ustawienie
    ;bitów w r16
    out DDRB,r16 ;załączenie
    ;trybu pracy portu B jako
    ;wyjściowego
    cbi DDRD,PD6 ;załączenie
    ;PD6/ICP jako wejście
    ret
```

Następnie wykonamy procedurę obsługi przerwania. Jej zadaniem jest po pierwsze wyprowadzenie starszego bajtu licznika Timera 1 przez port PB oraz przygotowanie timera do następnego pomiaru:

```
TIM1_CAPT:
    push r16
    in r16,SREG ;zapamiętanie
    ;wartości rejestru
    ;statusu i r16
    push r16
    in r16,ICR1L ;odczyt
    ;młodszej bajtu ICR
    ;tu można zapamiętać młod-
    ;szy bajt w zmiennej
    in r16,ICR1H ;odczyt
    ;starszej bajtu ICR
    com r16 ;negowanie
    ;odczytanych bitów ze
    ;względem na diody LED
    ;jeśli LEDy nie są podłą-
```

```
;czone nie jest konieczne
out PORTB,r16 ;zapis ICR1H
;do portu B
clr r16
out TCNT1H,r16 ;zapis rejestru
;ru Temp
out TCNT1L,r16 ;a teraz jedno-
;czesny zapis 16-bitów
;rejestru TCNT1 równoważne
;z zerowaniem TCNT1
pop r16
out SREG,r16 ;odtworzenie
;rejestru statusu i r16
pop r16
reti
```

Inwersja wprowadzona przy pomocy rozkazu *com r16* jest konieczna ze względu na sposób podłączenia diod LED: anodą do pozytywnego napięcia zasilania, katodą do wyprowadzenia portu. W efekcie dioda świeci się, gdy wyprowadzenie portu znajduje się w stanie niskim. Jest to stan odwrotny niż spodziewany intuicyjnie - człowiek oczekuje, że „jedyńka” logiczna oznacza zaświeconą diodę. Powyższa implementacja ma jedną poważną wadę: nie jest wskazywane przekroczenie zakresu pomiarowego.

Asynchroniczny Timer 2. Wywołanie przerwania na skutek porównania zawartości licznika Timera 2 z wartością zadaną

Timer 2 może pracować w trybie synchronicznym tak, jak Timer 0 i Timer 1. Dodatkowo został wyposażony w tryb asynchroniczny opisywany już wcześniej. Przykład ten pokazuje w jaki sposób używać funkcji porównywania wartości timera z wartością zadaną. Timer zostanie skonfigurowany w taki sposób, że warunek porównania będzie spełniony co sekundę. Ta właściwość może być wykorzystana np. do budowy zegara. W prezentowanym przykładzie wykorzystamy jednak, podobnie jak poprzednio, diodę LED podłączoną do portu B, która będzie migotać z częstotliwością 0,5Hz. Ten przykład programu wymaga podłączenia rezonatora zegarkowego 32,768kHz do wyprowadzeń TOSC1 (PC6) i TOSC2 (PC7).

Wartość nastaw wpisywana do rejestrów może być wyliczona za pomocą podanego wcześniej równania. Zamiast wartości *MaxVal* wpisywanej do Timera 2 musi zostać użyta wartość *OCR2*. Częstotliwość zegara preskalera (P_{CK}) w tym przypadku ma wartość podłączonego z zewnątrz rezonatora kwarcowego, bit *TOV* musi być ustawiany z częstotliwością 1Hz. Korzystając z powyższych danych wyznaczmy wartość wpisywaną do rejestru „capture/compare“.

$$I=TOV_{CK} = \frac{f_{OSCK}}{P_{Val} \cdot OCR2} = \frac{32,768 \text{ kHz}}{P_{Val} \cdot OCR2}$$

Wybrana wartość preskalera 1024 oraz wartość 32 wpisywana do rejestru *OCR2* umożliwiają uzyskanie częstotliwości 1Hz. Teraz program, tradycyjnie zaczniemy od podprogramu nastaw timerów:

```
init_Ex3:
```

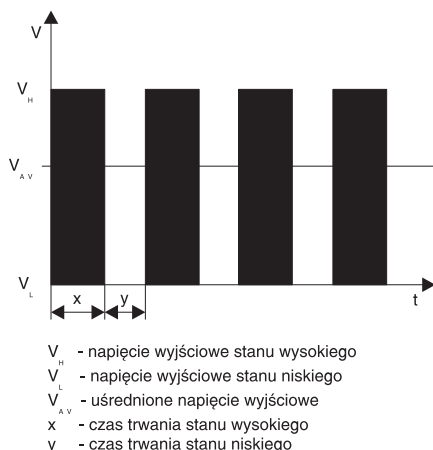
```
ldi r16,1<<AS2
out ASSR,r16 ;zezwolenie
;trybu asynchronicznego
;Timera 2
;kasowanie timera po
;spełnieniu warunku
;zegar timera =
;= zegarsystemowy / 1024
ldi r16,(1<<CTC2)|(1<<CS22)|(1<<CS21)|(1<<CS20)
out TCCR2,r16
ldi r16,1<<OCF2
out TIFR,r16 ;kasowanie flagi
;OCF2 trwającego przerwania
ldi r16,1<<OCIE2
out TIMSK,r16 ;zezwolenie
;na wywołanie przerwania
;po spełnieniu
;warunku porównania
ldi r16,32
out OCR2,r16 ;ustawienie
;wartości porównywanej
;na 32
ser r16
out DDRB,r16 ;ustawienie
;portu D jako wyjściowego
loop:
sbic ASSR,OCR2UB;oczeki-
;wanie na ustalenie
;wartości rejestrów
rjmp loop
ret
```

W następnym kroku podprogram obsługi przerwania. Jego zadaniem jest negowanie stanu portu B po każdym wywołaniu:

```
ISR_OCIE2:
    push r16
    in r16,SREG ;przechowanie
    ;wartości r16 i rejestru
    ;statusu
    push r16
    in r16,PORTB ;odczyt stanu
    ;portu B
    com r16 ;negacja bitów
    ;rejestru r16
    out PORTB,r16 ;zapis wartość-
    ;ci r16 do portu B
    pop r16
    out SREG,r16 ;odtworzenie
    ;stanu r16 i rejestru
    ;statusu
    pop r16
    reti
```

Podstawy PWM

PWM jest skrótem od pochodzącej z języka angielskiego nazwy Pulse Width Modulation (modulacja szerokości impulsu - **rys. 3**). Jest to specjalny tryb pracy, w którym mogą pracować Timer 1 i Timer 2. W tym trybie timer pracuje jako licznik w górę lub w dół. Oznacza to, że timer liczy w górę od 0 do wartości maksymalnej a następnie w dół, z powrotem do wartości 0. Cechą generatora PWM jest to, że wypełnienie impulsów może być zmieniane. Jeśli PWM jest skonfigurowane w taki sposób, że zmienia się stan wyprowadzenia OCx (Output Compare), wówczas sygnał oglądany przy pomocy oscyloskopu na tym wyprowadzeniu, może wyglądać jak na **rys. 2**.

Rys. 3. Sygnał wyjściowy generatora PWM

Filtr dolnoprzepustowy dołączony do wyjścia generatora PWM o parametrach dobranych do właściwości generatora umożliwi otrzymanie napięcia stałego na wyjściu, zmieniającego się w zależności od wypełnienia doprowadzonego przebiegu, zamiast fali prostokątnej. Równanie pokazuje w jaki sposób można wyliczyć jego wartość:

$$V_{AV} = \frac{(V_H \cdot x + V_L \cdot y)}{(x+y)}$$

Jeśli w miejsce x i y podstawimy odpowiednie wartości wyznaczające czas trwania impulsów otrzymywanych przy pomocy naszego generatora PWM:

$$x = OCRx \cdot 2$$

$$y = (MaxVal - OCRx) \cdot 2$$

otrzymamy następującą zależność umożliwiającą wyznaczenie wartości napięcia wyjściowego:

$$V_{AV} = \frac{(V_H \cdot OCRx + V_L \cdot (MaxVal - OCRx))}{MaxVal}$$

Jak wynika z powyższej lektury, możliwa jest budowa prostych przetworników cyfrowo - analogowych tylko z wykorzystaniem generatora PWM i prostego układu filtru. Do takich aplikacji wrócimy jeszcze w następnych odcinkach kursu.

Timer 2 jako 8-bitowy generator PWM

Ten przykład pokazuje w jaki sposób należy skonfigurować Timer 2 aby mógł on pracować jako generator PWM o rozdzielczości 8 bitów. Nasz generator wytwarzał będzie falę prostokątną o napięciu niskim zbliżonym do GND i wysokim zbliżonym do VCC. Do obserwacji wytworzonej fali ponownie użyjemy

diody LED podłączonej do wyprowadzenia OC2 (PD7). W tym przykładzie rolę filtra „uśredniającego“ wskazania diody będzie spełniało nasze oko, toteż efekt pracy generatora będzie można zaobserwować jako zmianę jasności świecenia diody. Wypełnienie sygnału wyjściowego PWM można zmieniać się od 1/8 do 7/8 (wartość OCR2 = 0xE0). W tym przykładzie wyprowadzany sygnał będzie zanegowany ze względu na sposób podłączenia diody LED:

```

init_Ex4:
    ; 8 bit PWM (Fck/510)
    ldi r16, (1<<PWM2)|(1<<COM21)|(1<<CS20)
    out TCCR2, r16
    ldi r16, 0xE0
    out OCR2, r16 ;ustawienie
    ;wartości porównywanej,
    ;od której zależy wypeł-
    ;nienie impulsów
    ;wyjściowych
    ldi r16, 0x8F
    out DDRD, r16 ;ustawienie
    ;trybu PD7/OC2 jako portu
    ;wyjściowego
    ret
  
```

Jacek Bogusz
jacek.bogusz@ep.com.pl